Додаток 7

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародного бізнесу та економічної теорії

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

Пантелеймонов А.В.

_____

“_____”_____2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
/
галузь знань 29 міжнародні відносини »
(шифр і назва)
Спеціальність 292 Міжнародні економічні відносини
(шифр і назва)
освітні програми Міжнародний бізнес, міжнародні фінанси, міжнародна електронна комерція
(шифр і назва)
вид дисципліни обов’язкова
(обов’язкова / за вибором)
факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

«27» серпня 2019 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
д.е.н., доц. проф. кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Н.В.Шиловцева

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри

_____ Дерід І.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Голова методичної комісії факультету МЕВ та ТБ

_____Григорова-Беренда Л.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Основи економічної теорії» є обов'язковою навчальною дисципліною циклу загальної підготовки студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітніх програм «Міжнародний бізнес», «Міжнародні фінанси», «Міжнародна електронна комерція».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Економічна теорія» є з'ясування економічного становища громадян суспільства, можливість аналізувати численні економічні процеси, явища, здатності приймати, раціональні рішення у практичному житті, визначати механізм поведінки людей в процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних благ і послуг. Важливою складовою мети навчальної дисципліни є формування у майбутніх бакалаврів цілісного світогляду, навичок економічного мислення на підставі розгляду основних теорій і концепцій мікро- та макроекономічному рівнях.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Економічна теорія» є наукове обґрунтування загальних основ функціонування ринкової економічної системи, що охоплює розуміння дії економічних законів в умовах ринку, методології мікроекономічного та макроекономічного аналізу, чинників успішного економічного розвитку на основі поєднання економічних потреб та обмежених виробничих ресурсів для забезпечення економічного зростання; використання інструментарію мікро- та макроаналізу для прийняття раціональних господарських рішень.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1- й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 сем. год.	
Лабораторні заняття	
	год.
Самостійна робота	
58 год.	год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачено	

1.6. Заплановані результати навчання

Після опанування дисципліни студент повинен:

знати:

- основні етапи становлення та розвитку економічної теорії як науки;
- сучасну теорію виробництва та його факторів;
- причини виникнення товарного виробництва та пояснювати його елементи;
- економічний зміст власності, її типи, форми та шляхи трансформації;
- соціально-економічні відносини у суспільстві та їх особливості у різних економічних системах;

- причинно-наслідкові зв’язки, які відображають економічні закони: закони грошового обігу, закон попиту та пропозиції, закон вартості та інші;
- основні закономірності ринкової економіки;
- механізми функціонування різних видів ринків;
- основи підприємництва, стратегію та тактику фірми в ринкових умовах;
- основні результати й показники макроекономіки;
- загальні основи функціонування кредитно-банківської та фінансової систем;
- методи та інструменти державного регулювання економіки;
- особливості економічних відносин між державами, шляхи концентрації виробництва, ефективного використання ресурсів;
- напрямки реформування соціально-економічних відносин в Україні.

вміти:

- здійснювати порівняльний аналіз економічних систем;
- розраховувати основні показники економічної та соціальної ефективності суспільного виробництва;
- пояснювати механізм встановлення ринкових цін і ринкової рівноваги;
- розраховувати основні види доходів суб’єктів ринкової економіки;
- аналізувати програми макроекономічного розвитку країни;
- оцінювати структуру та інфраструктуру ринку, ефективність конкурентної та антимонопольної політики; визначати стан економічного розвитку окремих підприємств;
- аналізувати сучасну економіку України, виявляти перспективи її розвитку, підвищення ефективності виробництва, зростання добробуту населення, розв’язання інших соціальних проблем;
- робити рекомендації з приводу підвищення дієвості економічної політики держави в перехідному суспільстві України, підвищення ефективності використання ресурсів, зростання продуктивності суспільної праці, розвитку НТП тощо;
- розуміти сутність й особливостей функціонування середовища міжнародних економічних відносин та моделей економічного розвитку;
- обґрунтовувати особливості реалізації форм МЕВ на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ ТА ОСНОВИ МІКРОЕКОНОМІКИ.

Тема 1. Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.

Зародження та виникнення економічних знань. Етапи історичного розвитку економічної теорії. Основні напрямки зарубіжної економічної науки: меркантилізм, фізіократи, класична школа, маржиналізм, утопічний соціалізм, марксизм, неокласичні ідеї, кейнсіанство, неокейнсіанство, посткейнсіанство, монетаризм, інституціоналізм. Теоретичні дослідження українських економістів.

Предмет економічної теорії та її складові. Повсякденний та науковий погляд на економіку. Економічні явища та економічні відносини. Економічні категорії. Місце та роль людини в економічному житті. Економічні інтереси - рушійна сила соціально-економічного розвитку. Три основні питання економіки. Економічні потреби. Обмеженість ресурсів та безмежність потреб. Економічні закони та їх об'єктивний характер. Економічні суперечності.

Методи дослідження економічної теорії. Функції економічної теорії. Економічна теорія в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Основні напрямки формування економічного мислення в умовах переходу до ринку.

Тема 2. Суспільне виробництво.

Зміст та структура суспільного виробництва. Роль виробництва в розвитку суспільства. Види суспільного виробництва. Відтворення та його типи. Фактори виробництва та їх поєднання. Виробнича функція. Закон спадної граничної продуктивності. Виробничі можливості в економічній системі та проблема вибору. Крива виробничих можливостей. Ефективність виробництва та її показники.

Натуральне господарство та його характеристика. Натуральний продукт. Умови виникнення товарного господарства та його загальна характеристика. Види товарного виробництва. Товар та його властивості. Теорії вартості товару.

Тема 3. Власність та її економічна роль.

Поняття «інститути» та їх функції в економічному житті. Економічний та юридичний зміст власності. Право власності.

Інституційна структура економіки. Особливості становлення інституціонального середовища України.

Індивідуальна власність як вихідна ланка відносин власності. Принципи формоутворення власності. Домінуючий об'єкт власності.

Приватизація в Україні. Реформування земельних відносин. Приватизація підприємств і організацій.

Тема 4. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.

Економічні системи та їх класифікація. Еволюція економічних систем як форм господарювання. Типи, види та моделі економічних систем.

Порівняльний аналіз економічних систем у теоріях індустріально-економічного розвитку. Постіндустріальне суспільство як концепція і реальність.

Перехідна економіка. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Трансформація економічної системи в Україні.

Тема 5. Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.

Цілі та результати суспільного відтворення. Благо. Товар, його властивості: вартість, споживча вартість та корисність, мінова вартість. Теорія вартості: класичний, граничний та неокласичний підходи. Товарне виробництво в сучасних умовах. Вільні та господарські товари. Класифікація господарських товарів. Специфіка послуги як результату нематеріального виробництва. Сутність та походження грошей. Форми та функції грошей.

Тема 6. Попит і пропозиція в ринковій економіці.

Попит і пропозиція як основні важелі ринкового механізму. Попит і закон попиту. Графічне, табличне та аналітичне зображення попиту. Графіки індивідуального та ринкового попиту. Закон попиту. Виключення з дії закону попиту.

Попит і величина (обсяг) попиту. Цінові і нецінові детермінанти попиту.

Пропозиція і закон пропозиції. Графічне, табличне та аналітичне зображення пропозиції. Графіки індивідуальної та ринкової пропозиції. Закон пропозиції.

Попит і величина (обсяг) пропозиції. Цінові і нецінові детермінанти пропозиції.

Кон'юнктура ринку. Взаємодія попиту і пропозиції. Поняття ринкової рівноваги, рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва.

Дефіцит та надлишок виробництва.

Тема 7. Підприємництво. Фірма.

Сутність та функції підприємництва. Види підприємництва. Основні напрямки розвитку різноманітних форм підприємницької діяльності в Україні. Підприємець - основна фігура економічного прогресу.

Умови виникнення та діяльності підприємств в умовах ринку. Поняття підприємства (фірми, корпорації). Організаційно-правові форми підприємств в ринковій економіці.

Розміри підприємств. Внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства. Форми організації господарювання на мікрорівні.

Основні види ринкової стратегії та тактики фірми. Головні цілі та задачі управління фірмою. Суб'єкти та об'єкти управління. Методи управління. Сучасний менеджмент та його функції. Бізнес-план.

Маркетинг. Об’єкти маркетингових досліджень. Товарна, цінова, комунікаційна та збутова політика фірми. Проблеми розвитку підприємств в Україні.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Витрати, їх сутність та структура. Загальна характеристика витрат та їх класифікація. Економічний і бухгалтерський підхід до визначення витрат виробництва. Поняття альтернативних витрат. Зовнішні (бухгалтерські) та внутрішні витрати.

Витрати виробництва у короткостроковому періоді. Закон спадної продуктивності (віддачі) змінного фактору виробництва. Постійні, змінні, загальні витрати, їх графічне зображення. Середні витрати: сутність, формули, графічне зображення. Граничні витрати.

Практичне значення валових, постійних, середніх та граничних витрат для підприємця.

Витрати виробництва у довгостроковому періоді. Криві довгострокових витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства.

Тема 9. Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.

Ознаки й умови існування ринку досконалої конкуренції. Ринковий попит на продукцію фірми за умов досконалої конкуренції. Графічне зображення попиту фірми, середнього, граничного і сукупного доходу.

Визначення поведінки фірми в короткостроковому періоді. Правило максимізації прибутку і мінімізації збитків: два способи визначення. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації.

Пропозиція фірми у короткостроковому періоді, її зв’язок з кривими витрат, графік галузевої пропозиції. Поняття ринкової рівноваги. Визначення рівноважного обсягу та рівноважної ціни.

Поведінка фірми у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції на тривалому інтервалі та її можливі конфігурації в галузях з постійними, зростаючими, спадними витратами.

Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Ефективність ринку досконалої конкуренції.

Олігополістична модель ринку. Основні ознаки олігополістичного ринку.

Модель ринку монополістичної конкуренції, її характеристика. Диференціація виробів: форми, позитивні наслідки та загрози. Нецінова конкуренція, її види та наслідки для виробників та споживачів.

Тема 10. Ринок ресурсів і факторні доходи.

Попит на товари та попит на ресурси. Попит на ресурси як похідний. Правило використання ресурсів. Попит на ресурси в умовах досконалої та недосконалої конкуренції. Фактори, які впливають на попит на ресурси. Еластичність попиту на ресурс. Оптимальне співвідношення ресурсів. Правило найменших витрат. Правило максимізації прибутку.

Праця як ресурс, як фактор виробництва. Характеристика досконалого конкурентного ринку праці. Граничний виграш виробника від найманої праці.

Капітал як ресурс тривалого використання. Форми капіталу. Рух капіталу та його фонди. Попит та пропозиція капіталу. Поняття процентної ставки, її види. Вплив процентної ставки на короткострокові інвестиційні проекти підприємців. Обґрунтування інвестиційних рішень у тривалому періоді.

Рівновага на ринку капіталу. Формування процентної ставки як рівноважної ціни капіталу.

Земля як фактор виробництва. Ринок землі. Попит та пропозиція землі. Економічна і земельна рента. Ціна землі як капіталізована рента.

Підприємницькі здібності, їх характеристика як фактора виробництва. Нормальний прибуток і підприємець. Концепції прибутку. Основні функції та види прибутку.

РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МАКРОЕКОНОМІКИ.

Тема 11. Національна економіка: цілі і результати.

Цілі, структура і фактори розвитку національної економіки. Сфера матеріального виробництва. Сфера нематеріального виробництва. Сфера послуг. Національне багатство. Система національних рахунків. Результати функціонування національної економіки: валовий внутрішній продукт (ВВП), валовий національний продукт (ВНП).

Способи розрахунку ВВП: за видатками – метод кінцевого споживання, за сумою доходів, отриманих в процесі виробництва товарів та послуг, метод доданої вартості (виробничий метод). Додана вартість. чистий внутрішній продукт (ЧВП). Національний доход (НД). Особистий дохід. Дохід кінцевого використання.

Вплив поточних цін на макроекономічні показники. Номінальний та реальний ВВП, дефлятор ВВП, ВВП на душу населення. Способи визначення основних макроекономічних показників.

Тема 12. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.

Необхідність загальної моделі попиту та пропозиції. Сукупний попит. Структура сукупного попиту. Крива сукупного попиту. Цінові фактори, які впливають на криву сукупного попиту. Нецінові фактори сукупного попиту та їх вплив на криву сукупного попиту.

Сукупна пропозиція. Крива сукупної пропозиції. Класична і кейнсіанська моделі сукупної пропозиції. Кейнсіанський, проміжний та класичний відрізки кривої сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції.

Сукупний попит – сукупна пропозиція - (AD – AS) –модель макроекономічної рівноваги. Рівноважний рівень цін та рівноважний обсяг виробництва.

Тема 13. Макроекономічна нестабільність та її форми.

Інфляція: сутність, причини виникнення, основні види. Інфляція попиту та пропозиції. Механізм розвитку інфляції. Показники виміру інфляції. Дефляція. Соціально-економічні наслідки інфляції. Антиінфляційна політика держави.

Концепції зайнятості в економіці. Безробіття та його види. Проблема прихованого безробіття в Україні. Соціально-економічні наслідки безробіття. Залежність між рівнем безробіття і обсягом ВВП (закон А. Оукена). Залежність між рівнем безробіття та інфляції (крива А. Філліпса). Особливості сучасної політики зайнятості в Україні.

Тема 14. Грошово-кредитна система.

Ринок грошей. Попит на гроші та його елементи. Пропозиція грошей. Поняття грошових агрегатів. Фактори, що впливають на зміну рівноваги на грошовому ринку.

Банківська система. Національний банк, його функції та інструменти регулювання грошового обігу. Комерційні банки, їх види та основні операції. Фактори, що визначають динаміку руху грошової маси. Позичковий процент. Кредит і його форми. Кредитна система, її функції та структура в ринковій економіці. Кредитна система України.

Фіктивний капітал. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та механізм її діяльності. Курс цінних паперів. Вплив держави на функціонування ринку цінних паперів.

Тема 15. Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.

Сутність та функції фінансів. Суб'єкти фінансових відносин. Структура фінансової системи. Державний бюджет і його місце в фінансовій системі. Економічні основи формування прибутків бюджету.

Аналіз бюджетного дефіциту України та розвинених країн. Проблеми збалансованої політики. Урядові витрати і сукупний попит. Державний борг, його види, причини виникнення та способи мінімізації.

Податки та податкова політика. Крива Лаффера. Податкова система України.

Тема 16. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.

Світове господарство, його об'єктивні риси та етапи становлення. Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація виробництва. Світова інфраструктура. Формування інтернаціональних витрат виробництва. Зрівняльні витрати та міжнародний обмін. Теорія зрівняльних переваг та її сучасні інтерпретації.

Міжнародні економічні відносини, їх зміст та еволюція. Взаємозв'язок внутрішніх та міжнародних відносин. Міжнародна інтеграція та її форми. Роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку країни. Участь України в міжнародній торгівлі. Міжнародна міграція капіталів та її форми. Транснаціональний капітал. Світовий ринок позичкових капіталів. Світовий кредит та його форми. Міжнародна міграція робочої сили, її особливості, форми, масштаби в сучасних умовах.

Міжнародна валютно-фінансова система.

3. Структура навчальної дисципліни

Номери та найменування тем модулів	Всього годин	Розподіл навчального часу за видами занять		
		лекції	практичні семінарські	самостійна робота
Розділ 1. Загальні засади економічної теорії та основи мікроекономіки	**58**	**10**	**10**	**38**
Тема 1 Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції.	6	1	1	4
Тема 2 Суспільне виробництво.	6	1	1	4
Тема 3 Власність та її економічна роль.	6	1	1	4
Тема 4 Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.	6	1	1	4
Тема 5 Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей.	6	1	1	4
Тема 6 Попит і пропозиція в ринковій економіці.	6	1	1	4
Тема 7 Підприємництво. Фірма.	6	1	1	4
Тема 8 Витрати виробництва і прибуток.	6	1	1	4

Тема 9 Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції.	5	1	1	3
Тема 10 Ринок ресурсів і факторні доходи.	5	1	1	3
Розділ 2 Теоретичні основи макроекономіки	**32**	**6**	**6**	**20**
Тема 11 Національна економіка: цілі і результати.	5	1	1	3
Тема 12 Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.	5	1	1	3
Тема 13 Макроекономічна нестабільність та її форми.	5	1	1	3
Тема 14 Грошово-кредитна система.	5	1	1	3
Тема 15 Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення.	6	1	1	4
Тема 16 Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.	5	1	1	4
Всього годин:	**90**	**16**	**16**	**58**

4. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розвиток економічних знань. Економічна теорія: предмет, метод, функції. Суспільне виробництво.	2
2	Власність та її економічна роль. Ступені економічного розвитку суспільства. Сучасні економічні системи.	2
3	Товарне виробництво. Теорія вартості і грошей. Попит і пропозиція в ринковій економіці.	2
4	Підприємництво. Фірма. Витрати виробництва і прибуток.	2
5	Ринкова економіка в умовах досконалої і недосконалої конкуренції. Ринок ресурсів і факторні доходи.	2
6	Національна економіка: цілі і результати. Сукупний попит і сукупна пропозиція. Макроекономічна рівновага.	2
	Макроекономічна нестабільність та її форми. Грошово-кредитна система.	2
8	Фіскальна політика держави та рівень добробуту населення. Світове господарство. Міжнародні економічні відносини.	2
Разом		**16**

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кіль-кість годин
1	1. *Схематично відобразіть* теоретичні дослідження українських вчених-економістів протягом усього історичного розвитку економічної теорії. 2. *Визначте* основні напрямки сучасних економічних досліджень в Україні.	4

<table>
<tr><td></td><td>3.<u>Розкрийте зв'язок</u> між економічною теорією та економічною політикою.
4. <u>Напишіть есе</u> на теми: «Значення економічної теорії в житті студента» або «Чи може людина у сучасному світі прожити без економічних знань та вмінь?»</td><td></td></tr>
<tr><td>2</td><td>1. <u>Визначте</u>, які фактори виробництва Ви будете використовувати при наданні освітніх послуг з напряму вашої спеціалізації.
2. <u>Вирішить задачу</u>:
Підприємство планує виробляти новий вид продукції й розглядає три технології виробництва. Кількість і ціна кожного ресурсу та їх комбінації за різних технологій наведені в таблиці:
<table>
<tr><th rowspan="2">Ресурси</th><th rowspan="2">Ціна одиниці ресурсу, грн</th><th colspan="3">Необхідна кількість ресурсів, од.</th></tr>
<tr><th>Технологія 1</th><th>Технологія 2</th><th>Технологія 3</th></tr>
<tr><td>Праця</td><td>15</td><td>5</td><td>4</td><td>6</td></tr>
<tr><td>Капітал</td><td>17</td><td>10</td><td>12</td><td>15</td></tr>
<tr><td>Земля</td><td>20</td><td>8</td><td>8</td><td>4</td></tr>
<tr><td>Підприємницьк і здібності</td><td>18</td><td>1</td><td>2</td><td>2</td></tr>
</table>
Яка технологія є найкращою, якщо підприємство передбачає дістати максимальний прибуток?
3. <u>Розв’яжіть задачу</u>:
Молодий вчитель отримав у спадок земельну ділянку в сільській місцевості і вирішує: здавати її в оренду чи самому зайнятися фермерством. У школі, де він працює, він заробляє 2000 грн. на місяць. Якщо він наддасть ділянку в оренду місцевим фермерам, він отримуватиме щомісячно 1000 грн. Якщо сам почне вирощувати на ділянці овочі, то отримає дохід у розмірі 30000 грн. на рік, але витрати на добрива, насіння і техніку становитимуть 7000 грн. на рік. Крім того йому доведеться звільнитися з роботи. Яке рішення йому прийняти?
4. <u>Виконайте завдання з побудови кривої виробничих можливостей:</u>
Три подруги, Віра, Надія та Любов, організували підприємство з надання освітніх послуг щодо написання наукових робіт та індивідуальних занять з учнями. За місяць Віра може написати 15 робіт або провести 60 занять, Надійка – 20 робіт або 80 занять, Любов – 17 робіт або 68 занять. При цьому передбачається, що наукова робота має лише одного укладача. Побудуйте криву виробничих можливостей підприємства, створеного дівчатами. Поміркуйте, чи зможуть вони за місяць написати 50 наукових робіт та провести 100 занять? Поясніть свою відповідь.
5. <u>Вирішіть задачу на знаходження основних показників ефективності виробництва.</u>
Фірма «Rending» за тиждень здійснює переклад 600 сторінок. Середня вартість перекладу однієї сторінки становить 50 грн. На фірмі працює 5 перекладачів. Після покращення умов роботи перекладачів продуктивність їхньої праці збільшилася на 10%. Розрахуйте, переклад скількох сторінок стала виконувати фірма за місяць та яка рентабельність такої діяльності, якщо відомо, що загальні витрати фірми після нововведень становили 90 тис. грн. на місяць.</td><td>4</td></tr>
<tr><td>3</td><td>1. <u>Визначте</u> основні економічні об’єкти, які на вашу думку, повинні обов’язково знаходитися у державній власності.
2. <u>Розкрийте</u> особливості процесу приватизації в Україні за останні 20 років.
3. <u>Охарактеризуйте</u> особливості сучасного етапу трансформації економічної системи в Україні.
4. <u>Складіть таблицю</u> «Переваги та недоліки економічних систем суспільства».
5. <u>Указані нижче ознаки віднесіть до певного типу економічної системи</u>:
1) Роль держави – контролююча і адміністративна. 2) Інтереси покупця визначають дії виробника. 3) Забезпечення державою соціальних гарантій для населення. 4) Переважання у виробництві ручної праці. 5) Гарантуються державою і практично</td><td>4</td></tr>
</table>

	поширені усі види власності. 6) Економічна свобода вибору і дій. 7) Часткова автоматизація регулювання економіки. 8) Виробництво орієнтується на традиції і досвід минулих поколінь. 9) Централізм у розподілі доходів. 10) Гарантія економічної та політичної стабільності. 11) Часткова економічна свобода вибору. 12) Приватна власність на ресурси і засоби виробництва. 13) Наявний «чорний ринок». 14) Фіксується уповільнення технічного прогресу. 15) Зміна форм власності та механізму управління. Наведіть приклади держав, для яких притаманна одна із визначених економічних систем.	
4	1. *Визначте* організації, що складають ринкову інфраструктуру та розкрийте роль цих організацій в розвитку ринкових процесів. 2. *Охарактеризуйте* ринок освітніх послуг з різних аспектів. Проаналізуйте особливості взаємовідносин між цим ринком та ринком праці в Україні. 3. *Поміркуйте*, який би механізм ціноутворення на власну продукцію Ви би застосовували, якщо б діяли в умовах: а) монополії; б) олігополії; в) монополістичної конкуренції; г) чистої (досконалої) конкуренції? *4. Вирішіть задачі на дисконтування, амортизаційних відрахувань, знаходження реальної заробітної плати, земельної ренти та ціни землі.* **А.** Ви плануєте через 3 роки купити новий автомобіль, ціна якого буде 12000 $. Річна ставка банківського відсотку за валютними операціями становить 7 %. Яку суму грошей Вам необхідно покласти сьогодні в банк, щоб через 3 роки купити новий автомобіль? **В.** Собівартість об'єкта при придбанні дорівнювала 245 тис. грн., на його капітальний ремонт передбачено 20 тис. грн.. очікувані витрати на його ліквідацію визначені у сумі 2 тис. грн., а вартість запасних частин, отриманих при його розбиранні склала 23 тис. грн. Строк служби об'єкта 6 років. Визначите: а) щомісячну суму амортизації; б) річну норму амортизації. **С.** Номінальна заробітна плата викладача у 2015 році зросла з 3500 грн. у січні до 4650 грн. у грудні. Інфляція у 2015 році склала 43,3%. Як змінилася реальна заробітна плата викладача у 2015 році? Фермер, який вклав у орендовану ділянку землі 100 тис. грн., отримав 15% прибутку. Після реалізації отриманого врожаю, він одержав 45 тис. грн.. Визначте розмір ренти. За яку суму господар погодиться продати фермеру землю, якщо банківська процентна ставка дорівнює 17 %?	4
5	*1.Побудуйте криві попиту та пропозиції та вкажіть нецінові фактори, що впливають на зміни попиту або пропозиції.* **А**. За даними таблиці побудуйте криві попиту та пропозиції на ринку новорічних гірлянд:	4

Ціна гірлянд, грн	10	20	30	40	50
Попит на гірлянди, шт.	90	70	50	30	10
Пропозиція гірлянд, шт	20	35	50	65	80

Дайте відповіді на питання:
а) Як зміниться попит на цьому ринку, якщо скоро Новий рік? Зміни відобразіть графічно.
б) Як зміниться пропозиція на ринку новорічних гірлянд, якщо запроваджені нові технології їх виробництва. Зміни відобразіть графічно.
в) Як зміниться рівноважна ціна у вищезазначених (п.п. а та б) ситуаціях.
г) Що буде спостерігатися на ринку, коли новорічні гірлянди будуть продаватися за ціною 15 грн. та 39грн.?
В. Припустимо, що попит на шпильки для волосся наведено у вигляді рівняння D = 138 - 9*р, а пропозиція: S = 40 + 5*р. Визначити:
а) рівноважну ціну і рівноважну кількість шпильок на ринку аналітично.
б) відобразіть графічно вихідні криві попиту та пропозиції, та зміни, що

відбудуться, якщо модними будуть короткі зачіски.
Чи є бажання п’ятирічних дівчаток придбати шпильки для волосся виразником ринкового попиту?

С. Визначить графічно зміни попиту та пропозиції під впливом нецінових факторів, та їхній вплив на рівноважну ціну та рівноважну кількість. Вкажіть нецiновий фактор.

А. Ринок соусу для суші. **Умова**: Суші подорожчали.
Б. Ринок ліків. **Умова**: Великий виробник фармацевтичної продукції збанкрутував.
В. Ринок машинобудування. **Умова**: Ціна на метал знизилась на 10%.
Г. Ринок канцелярських виробів. **Умова**: Наближається 1 вересня.

2. Вирішіть задачу на знаходження еластичності попиту за ціною.

У таблиці представлені дані попиту на товар за рік:

Обсяг попиту, шт.	0	3	6	9	12	15	18	22	25
Ціна, тис. грн.	20	18	16	14	12	10	8	6	5

Розрахуйте: А) коефіцієнт цінової еластичності попиту. Б) Виясніть при яких цінах попит еластичний, нееластичний, одиничної еластичності. В) Розрахуйте суму виручки при кожній ціні. Г) Яким чином впливає зміна ціни на товар на величину виручки при еластичному попиті? Д) При якому значенні коефіцієнта цінової еластичності попиту величина виручки буде максимальною?

6 | 4

1. *Розв'яжіть задачі:*

А. Економченко має невелику ремонтну майстерню. Він має одного помічника і платить йому 36 тис. грн. на рік. Щорічна оренда приміщення складає 5 тис. грн., на сировину витрачається 120 тис. грн. Чоловік інвестував в устаткування власні заощадження в розмірі 96 тис. грн., які могли б йому принести 12 % річних за умови вкладення їх у банк. Свої підприємницькі здібності Економченко оцінює в 74 тис. грн. на рік. Загальна сума оплати наданих послуг за рік склала 960 тис. грн.

1) Визначте розмір бухгалтерського, економічного і чистого прибутку, якщо податкові платежі складають 30% доходу.

2) Визначте фактори, що впливають на максимізацію прибутку на ринку освітніх послуг, перекладача, редактора, або ринку сільськогосподарської продукції. Які методи ціноутворення доречно застосовувати на кожному з них, якщо ви тільки входите на даний ринок?

3) Чи згодні Ви с твердженням, що для визначення оптимального рівня споживання необхідно враховувати показники загальної корисності та цін товарів. Свою відповідь обґрунтуйте.

В. Оксані доручили купити фрукти для родини на 100 гривен. Знаючи правило максимізації корисності, скільки і яких фруктів повинна купити Оксана, якщо яблука коштують 15 грн/кг., а банани 25 грн/кг. Дані про загальну корисність записані в таблиці. Визначити, при придбанні якого набору товарів Оксана максимізує свою корисність?

кг	**Яблука**			**Банани**		
	TU	**MU**	**MU/P$_{яб.}$**	**TU**	**MU**	**MU/P$_{сл.}$**
0,5	4			9		
1	8			15		
2	12			20		
4	15			23		
6	16			24		

С. Студент вирішуєте проблему, як використати кишенькові гроші: придбати смачну їжу або розважитися. Батьки дають йому на тиждень 288 грн. Ціна за одиницю продукту харчування становить 24 гривні, за одну розвагу 36 гривень. Дані про криву байдужості наведені в таблиці. Побудуйте криву байдужості та бюджетну лінію за наведеними даними. Покажіть графічно точку оптимального вибору студента. Скільки розваг та їжі він може собі дозволити?

Альтернатива	Їжа	Розваги
A	8	3
B	6	4
C	4	6
D	2	10

D. Бухгалтер фірми загубив звіти про діяльність фірми і зміг згадати тільки дані, що наведені в таблиці. Відновіть усі дані й визначте обсяг випуску продукції, що приносить фірмі максимум прибутку, якщо ціна товару дорівнює 70 грн.

Q	FC	VC	TC	AFC	AVC	ATC	MC	TR	Прибуток
0									
10		400							
20					60		20		
30			1500						
40		1000							
50				14		40			

7 | 1. *Проаналізуйте*, які організаційно-правові форми підприємств найбільш поширені в певних видах підприємництва та у вашому регіоні. | 4

	2. *Розробіть* бізнес-проект з певного виду діяльності, яким би ви могли або хотіли займатися після закінчення університету.	
8	*1. Вирішіть задачі на знаходження основних макроекономічних показників.* **А.** Населення України у 2014 році складало 42,9 млн. чол., реальний ВВП – 1587 млрд. грн. За рік реальний ВВП впав на 3 %, а кількість населення складала 42,8 млн. осіб. Як змінився показник ВВП на душу населення? **В**. Підрахуйте ВВП, ЧВП та НД використовуючи наступні дані, у млрд. $: Експорт – 2200 Амортизація – 1300 Заробітна плата – 4500 Державні витрати – 2800 Рента – 500 Непрямі податки – 1600 Валові приватні інвестиції – 1800 Трансфертні платежі – 2300 Відсотки на капітал – 900 Доход від приватної власності – 200 Витрати споживачів – 6500 Імпорт – 3300 Податок на прибуток фірм – 400 Нерозподілений прибуток фірм – 600 2. *Поясніть*, яких заходів щодо соціального захисту населення у сучасних умовах вживає уряд України.	4
9	*1. До кожного наведеного визначення доберіть відповідний термін або поняття* 1. Ринок, на якому кілька фірм реалізують стандартизовані або диференційовані товари, а контроль над цінами обмежений взаємозалежністю фірм. 2. Здійснення поступового зниження цін з метою усунення конкурентів з олігополістичного ринку. 3. Об'єднання фірм, що узгоджують свої рішення щодо цін та обсягів продукції так, наче вони злилися в чисту монополію. 4. Домовленість про ціни, розподіл ринків та інші обмеження конкуренції в олігополії. 5. Неофіційний метод встановлення ціни на вироблений товар, коли одна фірма змінює ціну, а інші фірми невдовзі роблять те ж. 6. Крива попиту, заснована на припущені, що конкуруючі фірми приєднуються до рішення про зниження цін і не підтримують рішення про їх підвищення. 7. Олігополія, за якої фірми виробляють диференційований продукт. 8. Ринок, на якому багато фірм продають диференційований продукт і мають можливість у деяких межах контролювати ринкову ціну. 9. Засоби конкурентної боротьби, застосовувані у сфері диференціації продукту, реклами та стимулювання збуту. 10. Якість продукції, обслуговування покупця, територіальне розміщення торговельних пунктів тощо. *Терміни та поняття:* а) способи диференціації продукту; д) монополістична конкуренція; б) нецінова конкуренція; е) цінова війна; в) ламана крива попиту; є) олігополія; г) цінове лідерство; ж) диференційована олігополія; ґ) картель; з) таємна змова.	3
10	*1. До кожного наведеного визначення доберіть відповідний термін або поняття* 1. Зміна загального обсягу виторгу фірми, коли вона використовує додаткову одиницю ресурсу. 2. Приріст загальних витрат на використання ресурсу, коли фірма використовує його додаткову одиницю.	3

	3. Додатковий продукт, виготовлений у разі використання додаткової одиниці ресурсу. 4. Вплив на кількість ресурсу, здійснюваний зміною його ціни за умови, що фірма не змінить обсяг випуску. 5. Ціна за використання землі та інших природних ресурсів, пропозиція яких є стала. 6. Заробітна плата у грошовому еквіваленті. 7. Заходи, вжиті для підвищення якості праці робітників шляхом підвищення їх кваліфікації та розвитку здібностей. 8. Практика профспілки, націлена на обмеження пропозиції робочої сили шляхом недопущення вступу до неї нових членів з метою збільшення заробітної плати робітників, які уже є члени профспілки. 9. Групи робітників, які не конкурують між собою, тому що кваліфікація робітників однієї групи суттєво відрізняється від кваліфікації робітників інших груп. 10. Ринок, на якому велика кількість фірм формує попит на конкретний вид трудових послуг значної кількості робітників, що не є члени профспілки. *Терміни та поняття* а) граничні витрати на ресурс; б) граничний доход; в) ефект заміщення та випуску продукції; г) неконкурентні групи; ґ) закрита профспілка; д) граничний продукт; е) конкурентний ринок праці; є) економічна рента; ж) номінальна заробітна плата; з) інвестиції у людський капітал.	
11	1. *Складіть* конспект-схему з основних теорій економічного зростання та економічних циклів. 2. На основі показників реального ВВП за останні 25 років *відобразіть* циклічний розвиток економіки України. Проаналізуйте, що спостерігалося в національній економіці на кожній з фаз. 3. *Поясніть* особливості економічної кризи в Україні та запропонуйте шляхи її подолання. 4. *Напишіть есе* на тему: «Економічне зростання України очима студентів».	3
12	*1. Вирішіть задачі на знаходження рівня безробіття та темпів інфляції.* **А**. Чисельність населення в країні – 43 млн. чол., з них: діти до 15 років – 6 млн. чол., особи, що знаходяться у спеціалізованих закладах – 2 млн. чол., пенсіонери за віком – 7 млн. чол., економічно пасивне населення становить 10 млн. чол. Безробіття в країні характеризується наступними даними: звільнені внаслідок спаду в економіці – 624 тис. осіб, звільнені в результаті структурних змін в економіці – 144 тис. чол., звільнені за власним бажанням і ті, що шукають більш престижну роботу, – 887 тис. осіб. Визначити: 1) фактичний рівень безробіття; 2) природний рівень безробіття; 3) на основі отриманих даних, поясніть, як зміниться потенційний ВВП, якщо число Оукена дорівнює 2,5, а фактичний ВВП дорівнює 1980 млрд. грн.. **В.** Складіть власний споживчий кошик на місяць, зазначаючи перечень товарів та послуг, якими Ви користуєтесь, та їх кількість. Розрахуйте: 1) вартість споживчого кошику у поточному місяці та у вересні; 2) індекс споживчих цін у поточному місяці відносно базового; 3) темп та вид інфляції за цей період. 2. На основі статистичних даних поясніть взаємозв'язок між темпами інфляції та рівнем безробіття в Україні, починаючи з 2000 року. 3. Спрогнозуйте, до яких наслідків призведе збільшення допомоги з безробіття в	3

	короткостроковому та довгостроковому періодах. 4. Проаналізуйте попит, пропозицію та працевлаштування робочої сили у сфері освіти. 5. Визначте причини молодіжного безробіття в нашій країні та в інших розвинених країнах. Запропонуйте заходи щодо його скорочення.	
13	1. *Визначити* механізм державного регулювання розподілу доходів. 2. *Розкрити* систему соціального захисту населення.	3
14	1. *Визначте,* коли державі доречно проводити політику «дорогих грошей», а коли «дешевих». Які засоби вона застосовує при кожній з них? 2. Поясніть, чому ефективність регулювання грошового обігу Національним банком країни знижується із зростанням відкритості її економіки. Як можна послабити це протиріччя? 3.*Вирішіть задачі на знаходження грошової маси в країні, простих та складних процентів за депозитами.* **A.** Сума цін товарів, які знаходяться в обігу, складає 780 млрд. грн. Сума цін товарів, проданих у кредит – 120 млрд. грн., бартер – 80 млрд. грн.., сума цін товарів, строк оплати яких вже настав, – 60 млрд. грн. Кожна грошова одиниця протягом року здійснює 8 обертів. Визначте кількість грошей, які необхідні для обігу товарів. Як зміняться ціни, якщо в обіг буде випущено 1,6 млрд. грн.? **B.** В країні за певний час грошова маса зросла на 7%, а кількість обертів грошової одиниці зменшилась з 8 до 6. Як ці зміни вплинули на рівень цін, при умові незмінності обсягів виробництва? **C.** По закінченні школи батьки подарували сину 5000 грн. Він знав, що UniCredit Bank пропонує відкриття депозитних вкладів під 17 % річних з нарахуванням складних відсотків, а Мегабанк на вкладення клієнтів нараховує 20 % річних за простими відсотками. У який банк доречно покласти гроші, і яку суму підліток зможе одержати після закінчення навчання (через п’ять років)? **D.** Розрахуйте щомісячні платежі за кредит, який Ви взяли у сумі 20000 грн. для купівлі ноутбука. Відомо, що термін кредитування становить 2 роки, разова комісія – 1%, відсоткова ставка 30%. Визначте, яку суму будуть становити загальні виплати за кредитом, і з них за «тіло» кредиту та за відсотками? Проаналізуйте, за яких умов доречно брати кредит під такий відсоток.	3
15	1.*Вирішіть задачі на знаходження основних видів податків та їх взаємозалежність із надходженнями до бюджету.* **A**. Розрахуйте ПДВ на одиницю продукції, якщо відомо, що її собівартість становить 40 грн., а бажаний прибуток 10 грн. **B**. Розрахуйте суму заробітної плати Кузнеця М.С., що надійде на картку Приватбанку, якщо відомо, що він працює на посаді викладача з окладом 4250 грн. вже більше 5-ти років (доплата за стаж педагогічної роботи більше 3-х років становить 10%), податкових пільг не отримує. Ставка податку на доходи фізичних осіб становить 18%, внесок до профспілки дорівнює 1% від нарахувань, військовий збір – 1,5%. **C.** Загальна сума державного боргу України у 2015 році становила 1572 млрд. грн., при цьому частка зовнішнього боргу країни становить 66%. Обчисліть частку внутрішнього боргу власним громадянам після сплати 2 млрд. грн. у вигляді компенсації втрачених ними ощадних вкладів. 2. На основі статистичної інформації *створіть діаграми* із основних статей доходів державного бюджету України за певний рік та видатків. Проаналізуйте їх та запропонуйте заходи зменшення державного дефіциту. 3. За показниками реального ВВП та податкових надходжень до державного бюджету України за останні 20 років *побудуйте криву* Лаффера для економіки України. Проаналізуйте її вигляд. 4.*Напишіть есе* на тему: «Шляхи реформування фінансової та податкової систем України».	4

16 | 4

1. *Визначте* етапи розвитку міжнародної валютної системи.

2. *Класифікуйте* запропоновані країни за рівнем їх соціально-економічного розвитку:

1. Австралія
2. Албанія
3. Алжир
4. Бурунді
5. Німеччина
6. Гонконг
7. Китай
8. Мадагаскар
9. Мальта
10. Мексика
11. Англія
12. Польща
13. Словенія
14. Туреччина
15. Україна
16. Франція
17. Швеція
18. Японія

3. *Наведіть приклади* товарів, які Україна експортує, та товарів, які імпортуються з інших країн.

4. *Вирішить задачі на знаходження порівняльних переваг, валютних курсів та торгівельного балансу країни.*

А. Припустимо, що в Україні одна тонна пшениці виробляється за 0,5 год., а один автомобіль – за 30 год. В Німеччині на виробництво автомобіля витрачається 20 год., а на одну тонну пшениці – 1,5 години. Визначте: 1) Яка країна має порівняльні переваги у виробництві пшениці, а яка – у виробництві автомобілів? 2) Якщо між країнами існує вигідний обмін, а курс валют становить 1 грн. = 28 євро, то яким буде діапазон внутрішніх цін на українську пшеницю при тому, що Німеччина пропонує автомобілі за ціною 22 тис. євро.

В. Курс долара збільшився з 25 грн./дол. на 7%. За якою ціною слід продавати 50 смартфонів, для того, щоб їх імпортер не втратив на збільшенні курсу долару, якщо спочатку планувалося продавати смартфони за ціною 4500 грн./шт.?

С. Проаналізуйте дані таблиці та дайте відповіді на наступні запитання:

(млн. дол. США)

	Експорт				Імпорт			
	2000	2005	2010	2015	2000	2005	2010	2015
Усього	14572,5	34228,4	51405,2	47797	13956,0	36136,3	60742,2	49488
у тому числі:								
Країни СНД	4459,7	10531,1	18740,6	11909	8029,6	16988,3	26697,4	13729
Європа	4680,2	10881,4	13829,6	15229	4311,5	12666,4	20004,5	20612
Азія	3475,7	8576,9	13715,4	13707	842,3	4685,5	10023,3	7932
Африка	731,5	2393,9	3018,7	3935	136,4	426,2	874,4	670
Америка	1217,5	1831,2	2000,0	2464	581,4	1265,5	2879,4	2742
Австралія і Океанія	7,0	13,7	28,4	106	54,7	103,9	261,4	168
Інші	0,9	0,2	72,5	447	0,1	0,5	1,8	3632

I. Чому дорівнює зовнішньоторговий оборот України в зазначені роки?

II. Яким був баланс зовнішньої торгівлі товарами та послугами України у 2000, 2005, 2010 та 2015 роках?

III. Яка загальна динаміка змін експорту та імпорту в Україні?

	IV. З якими країнами Україна має перевищення експорту над імпортом та навпаки. Що краще та чому? Як впливає на розвиток національного виробництва великий обсяг імпорту товарів в країну?	
	Разом	**58**

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено

7. Методи контролю

Система контролю та оцінювання знань, умінь і навичок тих, хто навчається, враховує як аудиторну діяльність студентів, так і їх самостійну роботу.

8. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання																	Екзамен	Сума
Розділ 1								Розділ 2								Разом		
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Т11	Т12	Т13	Т14	Т15	Т16	60	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	4	4	4	4			

Критерії оцінки усного опитування на семінарських заняттях (за п’ятибальною шкалою) встановлюються за такими критеріями:

– розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;

– ступінь засвоєння фактичного матеріалу курсу;

– знання основної та додаткової літератури;

– уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв’язання задач, проведення розрахунків, при виконанні завдань, внесених на розгляд в аудиторії;

– логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння захищати свою позицію та здійснювати узагальнення інформації, отриманої з відповідей інших осіб.

Вищий бал студент отримує, якщо його відповідь повністю відповідає визначеним критеріям. Він повинен знати відповіді на всі питання навчальної програми, продемонструвати повні і глибокі знання лекційного матеріалу, а також додаткової літератури. Студент повинен знати як саме економічні категорії і закони проявляються в ринкових умовах на мікрорівні та на макрорівні здійснювати порівняльний аналіз, робити логічні висновки, висловлювати власне ставлення до пропонованих йому проблем.

Середній бал свідчить, що студент має тверді знання з дисципліни «Макроекономіка і мікроекономіка» в обсязі навчальної програми, вміє використовувати інструментарій мікро- та макроаналізу. Але у розкритті змісту питань були допущені незначні помилки у формулюванні термінів і категорій, або недостатнє висвітлення практичних аспектів питання.

Нижчий бал виставляється тоді, коли знання студентів відповідають мінімуму і не нижче вимог, які існують у вищій школі, в навчальних планах і програмах. Студент продемонстрував, хоча і не в повному обсязі, але в цілому, правильні знання програми курсу, виявив розуміння основного змісту питань.

Незадовільна кількість балів ставиться при наявності серйозних недоліків, коли знання студента нижче мінімуму навчальної програми, коли вони мають хаотичний і

безсистемний характер, коли у студента відсутнє розуміння не тільки другорядних, але і вузлових питань курсу.

Критерії оцінки знань при розв'язанні задач.

Вищий бал ставиться коли студент дає повну вичерпну відповідь. Вона складається з правильних арифметичних дій, доцільного та логічного теоретичного обґрунтування виконаних розрахунків.

Середній бал ставиться тоді, коли теоретичне обґрунтування зроблене, хід розв'язання вірний, але є помилка при арифметичних розрахунках.

Нижчий бал бали студент отримує у тому випадку, коли арифметичне рішення задачі дається без повного теоретичного обґрунтування.

Незадовільна кількість балів ставиться, коли студент зовсім не розв'язує задачі, або розв'язує її неправильно. Опис та розв'язок є повністю ідентичним опису і розв'язку задачі іншим студентом.

Критерії оцінки відповідей на тестові питання.

Тестове завдання передбачає необхідність вибрати одну або кілька правильних відповідей на поставлені питання. Кожна правильна відповідь на тестові запитання оцінюється в 1 бал. На виконання одного завдання відводиться 1-2 хвилини.

Загальна оцінка за тестове завдання виставляється в залежності від набраної кількості балів:

Вищий бал виставляється, якщо правильні відповіді складають 90-100%.

Середній бал виставляється, якщо правильні відповіді складають 70-89%.

Нижчий бал виставляється, якщо правильні відповіді складають 50 - 69%.

Незадовільна кількість балів виставляється, якщо правильні відповіді складають до 50%.

Критерії оцінювання аналітично-пошукових завдань та реферат.

Вищий бал ставиться за умов, якщо студент продемонстрував вміння всебічно, безпомилково, в логічній послідовності проаналізувати проблему, проявив творчій підхід, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, проявив авторське ставлення, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки;

Середній бал ставиться студентові, який продемонстрував вміння всебічно та безпомилково проаналізувати проблему, проаналізував альтернативні теоретичні погляди, використав значний фактичний та статистичний матеріал, сформулював висновки, проте відсутній творчій підхід при аналізі проблем.

Нижчий бал отримує студент, який виконав завдання з незначними помилками, в недостатній мірі використав статистичний та фактичний матеріал, не виявив авторського розуміння проблеми;

Незадовільна кількість балів виставляється студентові, який припускається грубих помилок та логічної непослідовності під час виконання завдання, не використав сучасну літературу та сучасний фактичний матеріал.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навч.посіб.: У 2 кн. / Авт.кол.: С.Панчишин, П.Островерх, Г.Стеблій та ін.- Кн.. 2: Мікроекономіка.- К.: Знання, 2013.- 437 с.

2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник / За ред. В.Д.Базилевича. – К.: Знання, 2004. – 851 с. – (Класичний університетський підручник).

3. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: практикум: навч. посіб. / К.: Знання, 2010. – 550 с.

4. Кушнир В. Мікро- та макроекономіка. К. Видавництво: Центр навчальної літератури. – 2012. - 256 с.

5. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч. посіб./ Наук. ред.А.Ф.Мельник. – К.: Знання, 2008. – 699с.

6. Макроекономіка: навчальний посібник / авт. кол.; за ред.. Т. С. Смовженко і Г. Я. Стеблій.- К.: УБС НБУ, 2008.-С.463

7. Мікроекономіка / О. Калініченко , Л.Березина. – К.: Центр учбової літератури. – 2012. - 432 с.)

8. Панчишин С. Макроекономіка: Тести і задачі. – К.: Либідь, 2002. – 216 с.

9. Панчишин С. Макроекономіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 616 с.

10. Самюельсон П.,Нордгауз В. Макроекономіка. / Пер. з англ. – К.: Основи, 1995.– 574 с.

Допоміжна література

1. Акулов М.Г.. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. - Вінниця: Нілан-ЛТД, 2013. - 394с.

2. Білецька Л. В. Економічна теорія: Політекономія. Мікроекономіка. Макроекономіка : навч. посіб. / Л. В. Білецька, О. В. Білецький, В. І. Савич. – 2-ге вид. переробл. та допов. – К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 688 с.

3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / За ред. С.Панчишина і П.Островерха.- 5-е вид., випр. і доп.- К.: Знання, 2013.- 723 с.

4. Економічні проблеми XXI століття: міжнародний та український виміри / За ред.. С.І.Юрія, Є.В.Савельєва. – К.: Знання, 2007. - 595 с.

5. Жовтанецький О.М., Чуба Н.В. Цікава економіка: Навчальний посібник.- Кам'янець-Подільський, Аксіома, 2007.- 304 с.

6. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости, процента и денег. / Пер. с англ. – М.: 1978. – 736 с.

7. Макконелл К., Брю М. Экономикс: принципы, проблемы, политика. В 2-х томах. / Пер. с англ.–М.: Республика, 1992. – 784 с.

8. Маркс К. Капитал / Маркс К., Энгельс Ф. Соч., 2-е изд.т.23.

9. Маршалл А. Принципы экономической науки. В 3-х томах. / Пер. с англ. – М.: Прогресс, 1993. – 618.

10. Мацелюх Н.П. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка [Текст]: навч. посібник для самост. підгот. до курс. екзаменів та компл. держ. екзамену з економ. теорії / Н.П. Мацелюх, І.А. Максименко. - 2-ге вид., перероб. та доп. - К.: Центр учбової літератури, 2014. - 382 с.

11. Менкью Н.Г. Принципы экономикс / Пер. с англ. – СПб: Питер Ком, 1999. – 784с.

12. Мікроекономіка / М. Рудий, В. Рудий – К.: Центр учбової літератури. – 2012. - 360 с.

13. Мікроекономіка і макроекономіка: Підручник для студентів екон.спец. закл.осв.: Уч. 2ч./ За заг.ред. С.Будаговської. – К.: Основи, 1998. – 518 с.

14. Мікроекономіка: практикум: Навч.посібник / За ред. Базилевича В.Д.- К.:

Знання, 2010.- 491 с.

15. Шкодіна І.В. Вплив політики кількісного пом'якшення на розвиток світового фондового ринку в умовах глобальної невизначеності / Шкодіна І.В., Карпова І.В., Іващенко М.В. // Економічний часопис-XXI. – 2015.- № 3-4.- С. 65-69.

16. Шкодіна І.В. Основні диспропорції розвитку світового господарства на сучасному етапі / І.В.Шкодіна // Фінанси України. – 2010. - № 7. – С.58 – 64.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Мінекономіки України	www.me.gov.ua
Мінфін.України	www.minfin.gov.ua
Національний банк України	www.bank.gov.ua
Держкомстат України	www.ukrstat.gov.ua
Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України	www.rvps.kiev.ua
Національна бібліотека України ім.В.Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Наукова бібліотека НаУКМА	www.librari.ukma.kiev.ua
Нац.Інстиут стратегічних досліджень	www.niss.gov.ua
Норматиіні акти України	www.nau.kiev.gov.ua